

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht: 25.05.2026, Jõhvi
Koostaja ametinimetus ja nimi: abiprokurör Riina Bogens
Ametiasutuse nimi: Majandus- ja Korruptsioonikuritegude
Ringkonnaprokuratuuri III osakond
Kriminaalasja number: 25930000283
Kuriteo kvalifikatsioon: KarS § 93¹ lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood): **XXX (ik XXX)**

Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuur menetleb kriminaalasja nr 25930000283, milles oli 13.12.2025 XXX esitatud kahtlustus KarS § 93¹ lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, s.o rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud keelu rikkumises, mis seisnes selles, et XXX saabus **02.10.2025 kell 13:27 Narva tollipunkti jalakäijate terminali Venemaa Föderatsioonist Eesti Vabariigi sisenevale suunale**. Enne tollikontrolli alustamist ei soovinud isik midagi deklareerida. Tolliseaduse § 61, § 64 ja § 65 ning korrakaitseaduse § 48 ja § 49 lg 1 p 7 alusel teostati XXX ja tema pagasi läbivaatus, mille käigus avastati sülearvutikotist üks kasutamata juuksevärvi tuub, mis asus kilekotis ning XXX jope taskust veel üks kasutamata juuksevärvi tuub, mis oli keeratud tualettpaberisse. Kokku avastati kaks juuksevärvi tuubi.

Juuksevärv (KN-kood 3305 - juuksehooldusvahendid) kuulub Euroopa Liidu Nõukogu määrusele nr 833/2014, 31. juuli 2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas, artikli 3i XXI lisas loetletud kaupade nimekirja. Sama artikli lg 1 järgi on keelatud otse või kaudselt osta, importida või üle anda XXI lisas loetletud Venemaalt pärinevaid või Venemaalt eksporditavaid kaupu, mille müük toob Venemaale märkimisväärset tulu ja võimaldab tal jätkata Ukraina olukorda destabiliseerivat tegevust.

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (*edaspidi RSanS*) § 3 lg 1 kohaselt on rahvusvaheline sanktsioon välispoliitika meede, mille eesmärk on toetada rahu säilitamist või taastamist, rahvusvahelist julgeolekut, demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet, inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimist või muude Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja või Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide saavutamist. RSanS § 3 lg 2 kohaselt kehtestatakse rahvusvaheline sanktsioon isiku suhtes ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni, Euroopa Liidu Nõukogu otsuse või muu Eestile kohustusi paneva õigusaktiga. RSanS § 3 lg 3 alusel võib rahvusvahelise sanktsiooniga piirata rahvusvahelist kaubandust ja rahvusvahelisi tehinguid ning seada muid keelde või kohustusi.

RSanS § 6 kohaselt on rahvusvahelise sanktsiooni rikkumine rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmine või keelu rikkumine. Rahvusvahelist sanktsiooni rakendav õigusakt on RSanS § 9 lg 1 tähenduses Euroopa Liidu Nõukogu määrus või Eesti Vabariigi seadus, mille alusel kohaldatakse rahvusvahelist sanktsiooni kehtestavas

õigusaktis ettenähtud kohustusi ja keelde. Seega on Euroopa Liidu Nõukogu määrus nr 833/2014 koos hiljem tehtud muudatustega rahvusvaheline sanktsioon.

KarS § 93¹ lg 1 kohaselt karistatakse rahvusvahelist sanktsiooni rakendavas või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavas õigusaktis sätestatud kohustuse täitmata jätmise või keelu rikkumise eest rahalise karistusega või kuni 5 aastase vangistusega.

Kahtlustatavana ülekuulamisel antud ütlustest nähtuvalt kirjeldab XXX enda käitumist, tunnistades temal kaasas olnud sanktsioonialuste kaupade valdamist ning kavatsust need üle riigipiiri Eestisse toimetada.

Prokurör, olles tutvunud kriminaalasjas kogutud tõenditega, on seisukohal, et XXX esitatud kahtlustus on põhjendatud. Kriminaalasjas kogutud tõendid annavad aluse esitada isikule süüdistuse KarS § 93¹ lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises.

Samas näeb KrMS § 202 lg 1 ette, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse otstarbekuse kaalutlustel lõpetaks. KrMS § 202 lg 7 sätestab, et kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib nimetatud paragrahvi lg-tes 1 ja 2 sätestatud alustel kriminaalmenetluse lõpetada prokuratuur.

Eeltoodu tähendab, et seadusandja on jätnud võimaluse kohaldada õigusrikkuja osas teatud juhtudel ka oportuuniteediprintsiipi. See võimaldab isiku suhtes kriminaalmenetluse lõpetamist eeldusel, et isiku huvid ja avalik huvi on omavahel tasakaalus ning kriminaalrepressiooni kohaldamine ei ole tingimata vajalik. Oportuuniteediprintsiip on viidud seadusesse sisse paljuski eesmärgiga hoida kokku alati piiratud menetluslikku ressursi, mille tingimustes ei suuda riik võrdset tähelepanu pöörata kõigile toimepandavatele õiguserikkumistele. Seetõttu tuleks menetlusökonoomika põhimõttest tulenevalt kasutada menetluslike ressursse võimalikult ratsionaalselt ja tagada seeläbi õigushüvede võimalikult ulatuslik kaitse. Menetlusökonoomia kui oportuuniteediprintsiibi üks aspekt viitab vajadusele viia kohtueelne kriminaalmenetlus läbi võimalikult lihtsalt. Pigem tuleb igal konkreetsel juhul kaaluda, kas arvestades teo toimepanija süü suurust ning eri- ja üldpreventiivseid kaalutlusi on võimalik loobuda kriminaalmenetluse jätkamisest.

KrMS § 202 lg-st 1 tulenevalt on oportuuniteediprintsiibi kohaldamise esimeseks eelduseks asjaolu, et kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu. KarS § 4 lg 3 kohaselt on teise astme kuritegu süütegu, mille eest on nimetatud seadustikus karistusena ette nähtud tähtajaline vangistus kuni viis aastat või rahaline karistus. Käesolevas kriminaalasjas on XXX etteheidetav tegu kvalifitseeritav KarS § 93¹ lg 1 järgi, mille eest on karistusena ette nähtud rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Seega on tegu teise astme kuriteoga, mille toimepanemise eest ei ole nähtud ette vangistuse alammäära. Järelikult võib antud juhul kriminaalasjas menetluse lõpetada prokuratuur.

Kriminaalmenetluse lõpetamiseks KrMS § 202 alusel on vajalik tuvastada avaliku menetlushuvi puudumine. Praktikast lähtuvalt hinnatakse nimetatud kriteeriumi täidetust läbi eri- ja üldpreventiivsete kaalutluste.

Tegu, milles XXX kahtlustatakse, on seadusandja poolt kehtestatud sanktsioonimäärast lähtuvalt käsitletav teise astme kuriteona. Samuti tuleb arvestada asjaoluga, et XXX on varem kriminaalkorras karistamata, tal on üks kehtiv väärteokaristus, samas ei ole tema suhtes menetluses teisi kriminaalasju. Lisaks tuleb silmas pida, et karistuse eesmärgiks on mõjutada inimest tulevikus seaduskuulekalt käituma. Avalik huvi käesoleva kahtlustatava menetlemise osas puudub ka kaalutlusel, et tema suhtes ei ole oodatav avalikkuse eriline usaldus. Samuti ei esine eripreventiivseid kaalutlusi, mis tingiksid vajaduse isiku karistamise järele. Puudub alus arvata, et XXX jätkab kuritegude toimepanemist.

Lisaks annavad prokuröri hinnangul kriminaalmenetlusele allutamise fakt, sellest tingitud vajadus osaleda kahtlustatavana menetlustoimingutel avalikkusele piisavalt mõjusa signaali, et sellistele rikkumistele järgneb riigi reaktsioon isikute põhivabadusi enim piiravate vahendite ehk kriminaalmenetluse näol. Seega on XXX puhul üld- ja eripreventsiooni eesmärkide saavutamine tagatud piisaval määral.

Samuti tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise eeldusena KrMS § 202 lg-st 1 tulenevalt tuvastada, et isiku süü ei ole suur. KrMS § 202 lg 1 raames mõeldakse isiku teosüüd karistusseadustiku mõttes, s.o vaadatakse üksnes konkreetset kuritegu, mitte isikut või tema varasemat käitumist ning erinevaid preventsiioone. Seega, süü suuruse hindamisel võetakse aluseks KarS-is toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatu. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seadusandja sätestatud karistusraame. Arvestades seadusandja seisukohta, et isikut on võimalik karistada rahalise karistusega viitab sellele, et seadusandja hinnangul ei ole sellise teo toimepanija rikkunud kaalukat kaitset vajavaid ühiskondlikke norme ning tema süü sellist tegu toime pannes võrrelduna kuritegudega, mille eest on ette nähtud raskemad karistused, on väike.

Lähtudes kriminaalasjas kogutud materjalidest, jõudis prokurör järeldusele, et XXX süü on tõendamist leidnud, ent tema süü ei ole käesoleval juhul suur. Kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid ning isiku käitumist hinnates on alust asuda seisukohale, et KarS § 56 lg-s 1 sätestatud üld- ja eripreventiivseid eesmärke on võimalik saavutada käesoleval juhul isikut kriminaalvastutusele võtmata.

Tulenevalt eeltoodust leiab prokurör, et XXX suhtes on võimalik lõpetada kriminaalmenetlus KrMS 202 lg 2 p 2 järgi, määrates talle kohustuseks maksta 50 eurot sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides. Kahtlustatav on sellise kohustusega nõustunud. Samuti nõustub XXX tema juurest tollikontrollis leitud ja äravõetud juuksevärvide kui väärtusetute esemete hävitamisega ega soovi nende tagastamist.

KrMS § 202 alusel kriminaalmenetluse lõpetamine saab toimuda ainult kahtlustatava nõusolekul, mis tähendab ühtlasi, et isik loobub talle inkrimineeritud kuritegudes kohtulahendi taotlemisest, seega ka enda võimalikust õigeksmõistmisest. Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks.

XXX on selgitatud, et kriminaalasja toimik jääb Majandus- ja Korruptsioonikuritegude Ringkonnaprokuratuuri kuni kohustuse täitmiseni. Kui XXX ei täida tähtajaks talle pandud kohustust, uuendab prokurör KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse.

Juhindudes KrMS §-dest 202 lg 7 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 25930000283 menetlus XXX suhtes täielikult.

2. Määratud kohustuse liik ja tähtaeg: XXX kohustub maksma 50 (viiskümmend) eurot sihtotstarbeliseks kasutamiseks üldsuse huvides **MTÜ Naiste Tugi- ja Teabekeskus (rg-kood 80169368)**. Tähtajaks määrata **5 kuud**, s.o kohustuse täitmise tähtpäev **25.10.2026. a (kaasaarvatud)**.
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: tõkendit ei kohaldata. KrMS 217 korras kahtlustatavana kinni ei peetud.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: XXX juurest tollikontrollis leitud ja äravõetud esemed hävitada KrMS § 126 lg 3 p 4 alusel p-s 2 märgitud kohustuse täitmise järgselt: kaks juuksevärvi/kreemi tuupi – pakendatud läbipaistvasse kilekotti (tõkend ET0089628), asuvad Vestervalli 7, Narva piiripunkti hoiukohas.
5. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmeid ei kogutud.
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata anda: kahtlustatavale XXX.

(allkirjastatud digitaalselt)

Riina Bogens
abiprokurör

Olen kriminaalmenetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus, olen määruse kätte saanud ning määrus on mulle tõlgitud vene keelde.

XXX

kahtlustatav

Kriminaalmenetluse lõpetamise kohaldamisest võttis osa tõlk, keda hoiatati oma kohustuste täitmisest keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest Kars 318 ja 321 järgi.

(allkirjastatud digitaalselt)

Inga Kaljus
tõlk